

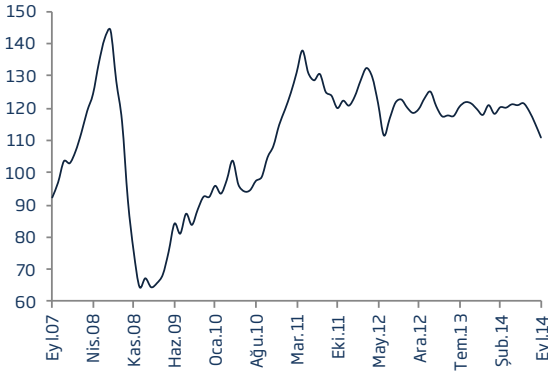

İLKER ŞAHİN

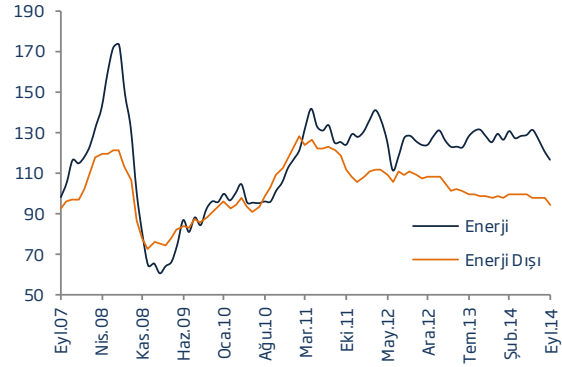
- IMF'in Ekim ayında güncellediği Dünya Ekonomik Görünümü raporunda da değinildiği üzere küresel ekonomide kriz sonrası arzu edilen büyüme performansına ulaşamaması ve toparlanma sürecinin ivme kaybetmesi, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler açısından emtia talebinde zayıflığın sürmesine neden oluyor. Öte yandan belirli istisnalar dışında emtia arzının genel olarak zayıf talebin aksine güçlü seyrettiği gözleniyor.
- Oluşan arz-talep dengesizliğinin yanı sıra piyasaların Fed'in faiz artırımını ve Euro Alanı'ndaki zayıflığı fiyatlamasına bağlı olarak USD'nin değer kazanması paralelinde genel emtia fiyatları endeksinin Eylül'de aylık bazda %3,8 gerilediği izleniyor.
- Tarım endeksinde hemen tüm ürün gruplarında yaşanan rekor artışlarıyla birlikte Eylül ayında tarımsal ürün fiyatları endeksi %3,6 düşerken, küresel arz fazlası ve talebin zayıflığı ile birlikte enerji fiyatları endeksi de aylık bazda %3,7 geriledi. Özellikle Çin ekonomisindeki ivme kaybı ve düşük talep nedeniyle gerileyen metal fiyatları endeksindeki aylık kayıp ise %3,4 seviyesinde gerçekleşti.

EMTİA FİYAT ENDEKLERİ (2010=100)

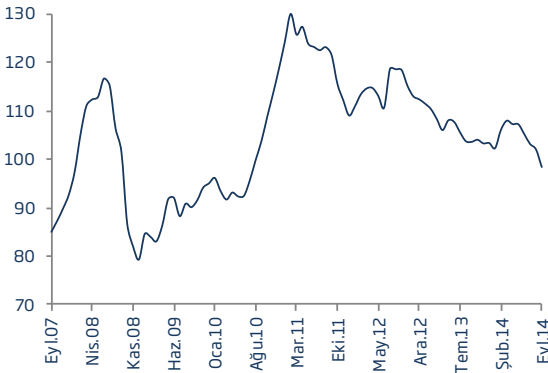
Emtia Fiyatları Genel Endeksi

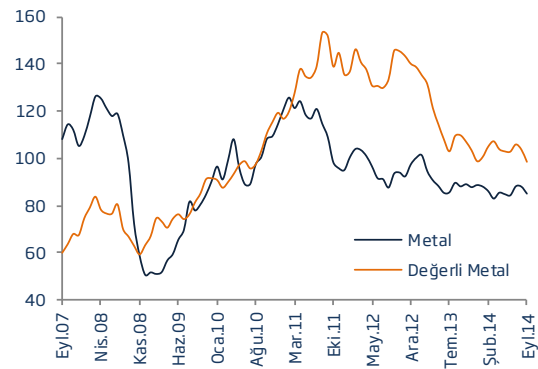
Enerji ve Enerji Dışı

Tarım *

Metal *

EMTİA PIYASALARINDA SON GELİŞMELER

- Ham petrolün varil fiyatı zayıf talebe karşılık arzın güçlü seyretmesine bağlı olarak Eylül ayında %4,2 geriledi. Libya'da sorunsuz biçimde petrol üretimi yapılmaya başlanması ve OPEC ülkelerindeki üretim artışı petrol fiyatlarını baskıladı. Ayrıca, Suudi Arabistan'ın pazar payını kaybetmemek için son iki aydır Asya pazarında sattığı petrolün fiyatını düşürmeye devam etmesi de küresel fiyatlar üzerinde etkili oluyor. Diğer taraftan, ABD'nin kaya petrolü üretimindeki artış Atlantik Havzası'ndan elde edilen petrolün Uzak Doğu'ya yönelmesine ve fiyatlar üzerindeki baskının artmasına neden oldu.
- Çin'in kömür ithalatı, ivme kaybeden sanayi üretiminin yanı sıra elektrik enerjisi üretiminde kömür kullanımının azaltılması politikalarının bir sonucu olarak gerilemeye devam etti. Kömür üreticileri ise üretimlerini kısmak yerine fiyatları aşağı çekerek pazar kaybetmemeye uğraşıyorlar. Eylül ayında, geçen yıla göre %15 aşağıda seyreden kömür fiyatları aylık bazda da %4,4 geriledi.
- Geçen yıla göre %3,5 aşağıda seyreden metal fiyat endeksi, Eylül ayında bir önceki aya göre de %3,4 geriledi. Yaşanan bu düşüşte talep koşullarında gözlenen bozulma ve Dolar'daki yükseliş kadar Çin'de yapılan hileli işlemlere ilişkin haberlerin de etkisi oldu. Yapılan incelemelerde dış ticaretin finansmanı amacıyla kullanılan krediler için metal stoklarının teminat olarak gösterilmesi ile ilgili yolsuzluk yapıldığı ve sahte faturalarla aynı metal stoklarının mükerrer olarak teminat gösterildiği ortaya çıkarılmış durumda. Bu durumun, bankaların metallerin teminat gösterilmesi karşılığında finansman sağlama işlemlerinde isteksiz davranacağı ve metal talebinin gerilemesine neden olabileceği öngörülmüyor.
- Talep koşullarında yaşanan bozulmanın en fazla etkilediği hammaddelerden olan demir cevherindeki düşüş Eylül ayında ivme kazanarak devam etti. Demir cevheri fiyatları Ağustos ayına göre %11,1 gerilerken, geçen yılın aynı ayına göre düşüş %40'a yaklaştı. Yavaşlayan talebin yanı sıra Avustralya ve Brezilya'da düşük maliyetle üretim yapan büyük demir cevheri üreticilerinin üretime devam etmeleri cevher fiyatları üzerinde belirgin bir baskı yaratıyor. Küresel çelik üretiminde oluşan arz fazlasına bağlı olarak demir cevheri fiyatlarında düşük seviyelerin devam etmesi bekleniyor.
- Mayıs ayından bu yana gerileme eğiliminde olan kalay fiyatları Eylül ayında da %5,1 oranında geriledi. Dünyanın en büyük kalay ihracatçısı olan Endonezya'nın ihrac edilen kalayın katma değerini artırmak adına uygulamaya koyduğu yeni kuralların ardından Çin'in bu ülkeden gerçekleştirdiği kalay ithalatının gerilediği görüldü. Ancak, Myanmar'ın Çin'e ihracatını oldukça yükseltmesi kalay fiyatlarının gerilemesine neden oldu. Yüksek stok seviyelerinden dolayı fiyatların bir süre daha gerilemeye devam etmesi beklenirken, Endonezya'nın uygulamaya koyduğu kararların etkilerinin 2015'in ilk aylarından itibaren daha belirgin hissedileceği ifade ediliyor.
- Endonezya'nın işlenmemiş cevher ihracatıyla ilgili olarak bu yılın başından beri uyguladığı yasağın da etkisiyle Ocak ayından bu yana artan ve geçen yıla göre %30,7 oranında yukarıda seyreden nikel fiyatları, Filipinler'in Çin'e gerçekleştirdiği ihracattaki artış nedeniyle Eylül ayında aylık bazda %3 oranında geriledi. Bakır, alüminyum ve çinko fiyatları da önümüzdeki dönemde talebin zayıf kalacağı öngörülerıyla Eylül ayında geriledi.
- Tarım ürünleri endeksi Nisan ayından bu yana devam eden düşüşünü Eylül'de de sürdürdü. Geçen yılın aynı ayına göre %5 aşağıda olan tarım ürünleri fiyat endeksi, bir önceki aya göre de %3,6 geriledi.
- Kırmızı et fiyatlarında bir süredir devam eden yükseliş Eylül ayında da sürdü. Güney Amerika'da kuraklık nedeniyle meralık alanların yetersiz kalması hayvan varlığını olumsuz etkilerken, ABD'de sığır varlığında yaşanan sıkıntılar da kırmızı et fiyatlarının hızla artmasında etkili oldu. Kırmızı et fiyatları yıllık bazda değerlendirildiğinde Eylül ayında %55 artış ile kahvenin ardından en hızlı yükselen emtia oldu.
- Kauçuk fiyatları Tayland ve Endonezya'nın üretimi kısma girişimlerine rağmen oluşan arz fazlasıyla Eylül'de bir önceki aya göre %7,8 geriledi.
- Tahıl ürünleri rekoltesinin bu yıl oldukça yüksek olması buğday ve mısır fiyatlarının Eylül'de aylık bazda sırasıyla %7,5 ve %7,6 gerilemesine neden oldu. Her iki ürünün fiyatı da geçen yıla göre %21 aşağıda seyrediyor.
- Dünya çapındaki üretim fazlası nedeniyle şeker fiyatları aylık bazda %7 gerileyerek 2010 yılından bu yana en düşük seviyeye düştü. Öte yandan Brezilya'nın şeker üretimindeki azalma, ayın ortasından itibaren fiyatların bir miktar yükselmesine neden olarak söz konusu gerilemeyi sınırlandırdı.

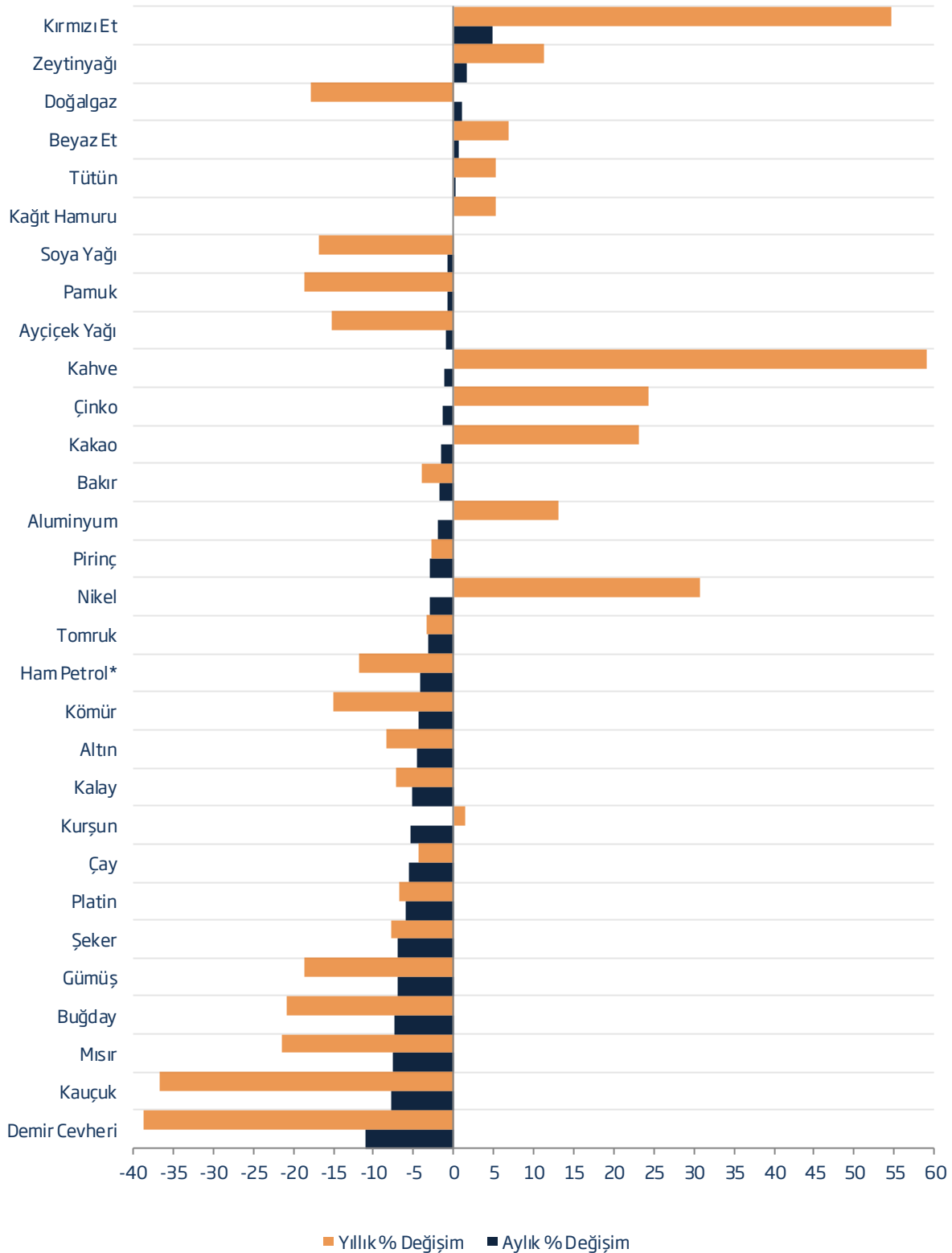
EMTİA PİYASALARINDA BEKLENTİLER

- Küresel büyüme ile ilgili aşağı yönlü risklerin devam etmesi paralelinde önümüzdeki dönemde küresel talebe ilişkin belirsizliklerin emtia fiyatları üzerinde yarattığı baskının sürmesi bekleniyor.
- Kuzey Amerika'da sert geçen kış mevsiminin yanı sıra Güney Yarımküre'de yaşanan kuraklığın tahmin edilenden daha şiddetli olması, yılın ilk yarısında tarımsal emtia fiyatlarının yükselmesinde etkili olmuştu. Ancak, devam eden aylarda olumlu iklim koşullarının egemen olması paralelinde çok iyi bir hasat dönemi yaşanması ve bu paralelde tarımsal ürün fiyatlarındaki gerilemenin sürmesi bekleniyor.
- Fed'in faiz artırımına ilişkin belirsizlik nedeniyle Dolar'ın değerinde yaşanan dalgalanmaların emtia fiyatları üzerindeki etkisinin önümüzdeki aylarda da devam edeceği tahmin ediliyor.

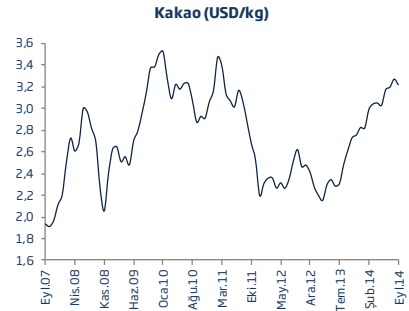
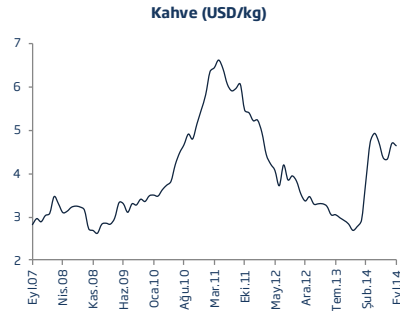
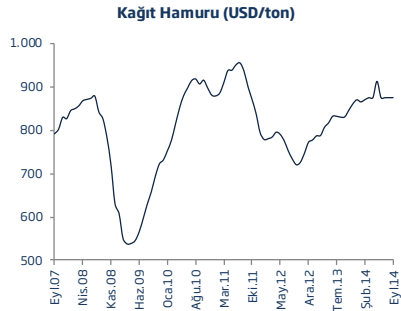
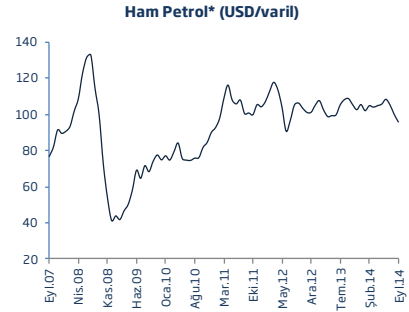
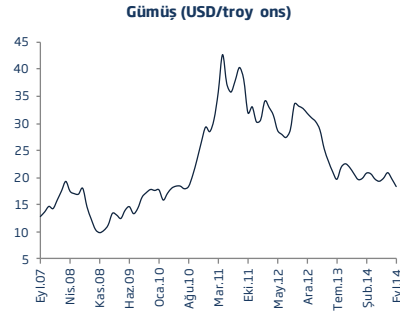
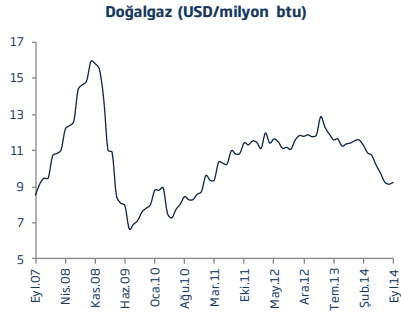
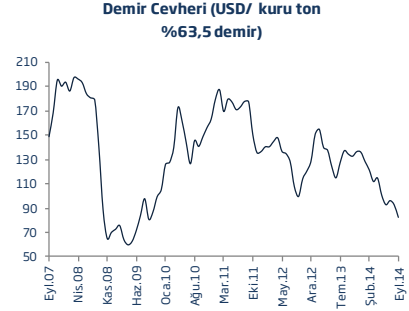
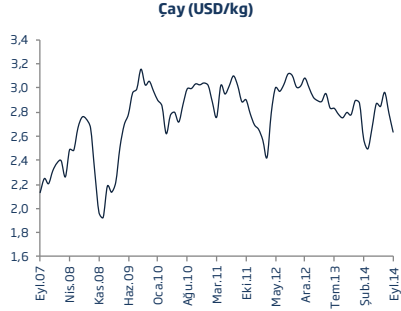
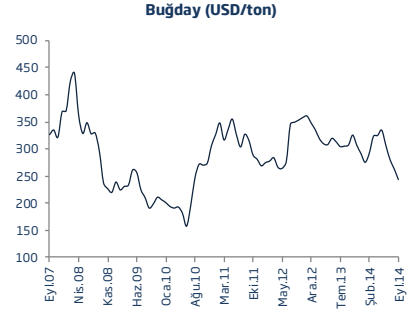
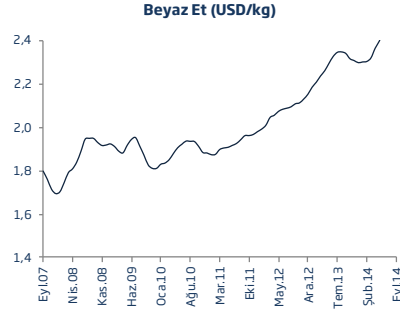
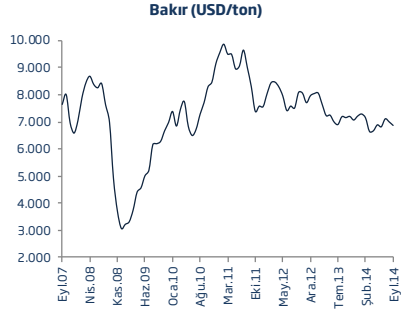
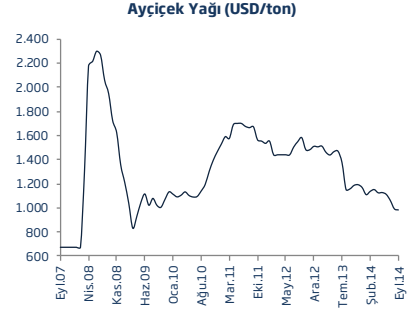
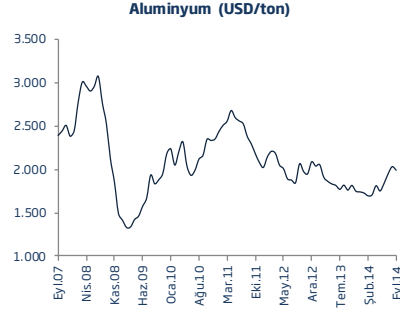
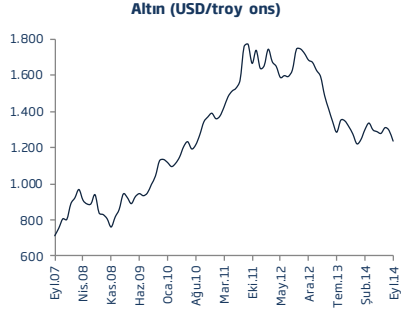
EMTİA FİYATLARI: Gerçekleşme ve Tahminler

		Gerçekleşme				Tahmin				
		2000	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2020	2025
Enerji										
Ham Petrol*	USD/varil	28	104	105	104	106	104	104	105	108
Kömür	USD/ton	26	121	96	85	77	79	81	89	100
Doğalgaz (Avrupa)	USD/milyon btu	4	11	12	12	11	10	10	10	9
Tarım										
Kakao	USD/kg	0,9	3,0	2,4	2,4	3,0	2,8	2,7	2,5	2,2
Kahve	USD/kg	1,9	6,0	4,1	3,1	4,2	3,9	3,9	3,7	3,5
Çay	USD/kg	1,9	2,9	2,9	2,9	2,7	2,8	2,8	3,0	3,2
Soya Yağı	USD/ton	338	1.299	1.226	1.057	960	980	982	990	1.000
Mısır	USD/ton	89	292	298	259	215	220	221	225	230
Pirinç	USD/ton	202	543	563	506	410	405	402	392	380
Buğday	USD/ton	114	316	313	312	310	305	302	290	275
Kırmızı Et	USD/kg	1,9	4,0	4,1	4,1	4,2	4,1	4,1	4,0	3,8
Beyaz Et	USD/kg	1,3	1,9	2,1	2,3	2,3	2,2	2,2	2,1	2,0
Şeker	USD/kg	0,2	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Tomruk	USD/metre küp	275	485	451	464	475	480	485	507	535
Pamuk	USD/kg	1,3	3,3	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3
Kauçuk	USD/kg	0,7	4,8	3,4	2,8	2,2	2,4	2,4	2,6	2,8
Tütün	USD/ton	2.976	4.485	4.302	4.589	4.800	4.700	4.658	4.496	4.300
Metal										
Aluminyum	USD/ton	1.549	2.401	2.023	1.847	1.800	1.840	1.869	1.989	2.150
Bakır	USD/ton	1.813	8.828	7.962	7.332	6.900	6.880	6.872	6.840	6.800
Demir Cevheri	USD/kuru ton	29	168	128	135	100	110	113	126	145
Kurşun	USD/ton	454	2.401	2.065	2.140	2.120	2.150	2.160	2.199	2.250
Nikel	USD/ton	8.638	22.910	17.548	15.032	18.500	17.000	17.097	17.493	18.000
Kalay	USD/ton	5.436	26.054	21.126	22.283	22.500	22.700	22.920	23.822	25.000
Çinko	USD/ton	1.128	2.194	1.950	1.910	2.080	2.100	2.128	2.245	2.400
Altın	USD/troy ons	279	1.569	1.670	1.411	1.250	1.230	1.216	1.163	1.100
Gümüş	USD/troy ons	5	35	31	24	20	21	21	21	22
Platin	USD/troy ons	545	1.719	1.551	1.487	1.430	1.400	1.384	1.323	1.250

Emtia Fiyatlarında Değişim Oranları (Eylül 2014)

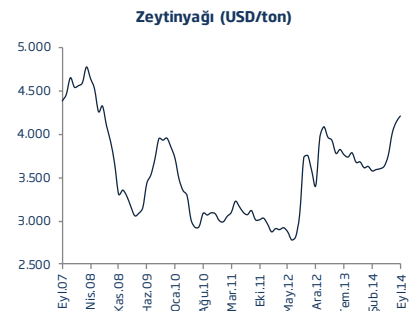
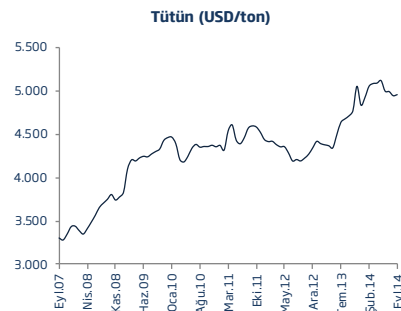
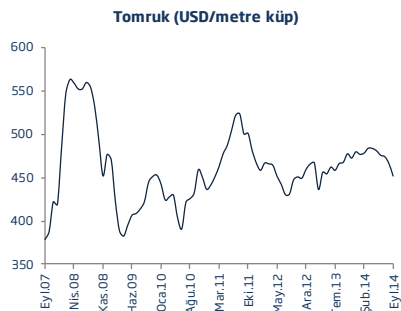
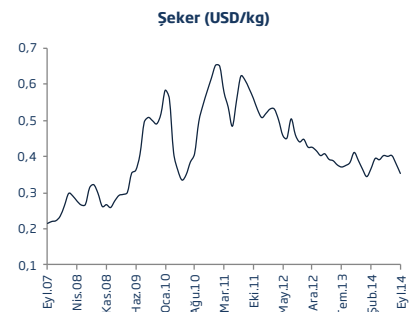
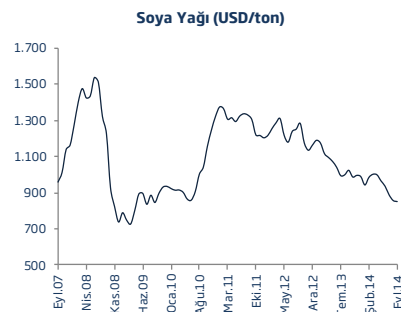
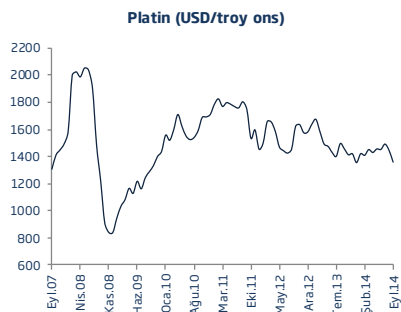
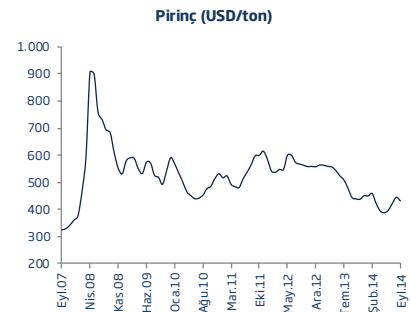
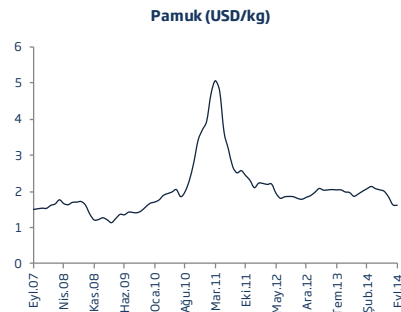
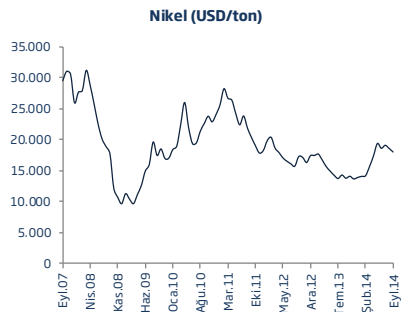
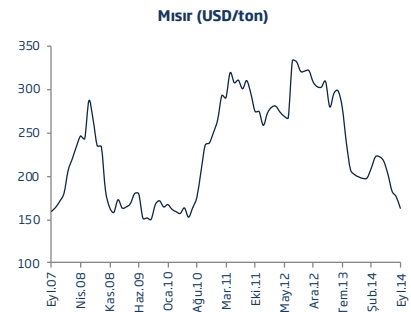
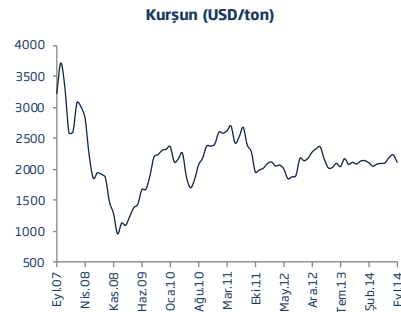
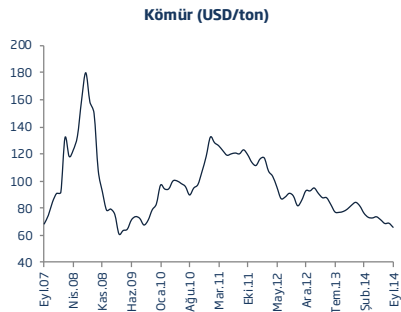
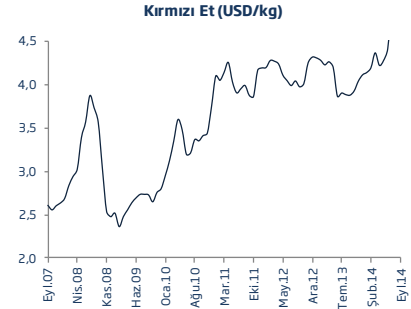
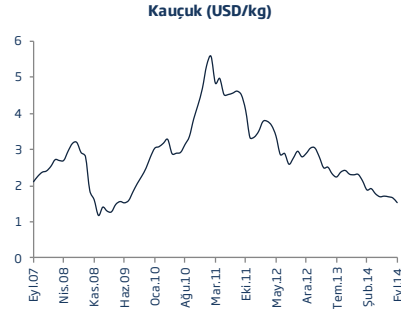
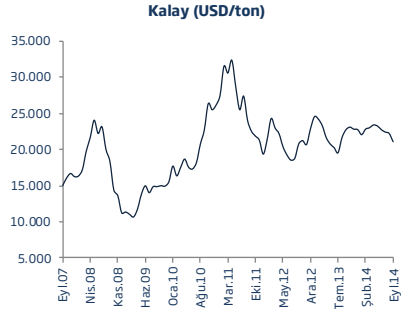
EMTİA FİYATLARI - I

Kaynak: Dünya Bankası, IMF

* Brent, WTI ve Dubai petroleri spot fiyatları ortalamasıdır.

EMTİA FİYATLARI - II

Kaynak: Dünya Bankası, IMF

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.